

Vergaderjaar 2016-2017

25 087

Internationaal fiscaal (verdrags)beleid

31 477

Bestrijden witwassen en terrorismefinanciering

Nr.

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld .. 2017

De vaste commissie voor Financiën heeft op 22 februari 2017 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de staatssecretaris van Financiën over zijn brief van 17 januari 2017 over de aanpak van belastingontduiking (Kamerstuk 25087, nr. 138).

De staatssecretaris heeft deze vragen beantwoord bij brief van .....

Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Bartman

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties***Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD***

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de aanpak van belastingontduiking naar aanleiding van de Panama Papers, en hebben daarover nog een aantal opmerkingen en vragen. De leden van de VVD-fractie kunnen zich overigens op hoofdlijnen vinden in de gedane voorstellen.

De Panama Papers hebben tot veel commotie geleid. Het is goed dat de staatssecretaris in zijn brief naar aanleiding van de Panama Papers een aantal voorstellen doet om zwartsparders en dus belastingontduiking aan te pakken. Mensen die bewust geld verbergen voor de Belastingdienst mogen daar niet mee weggelaten worden. Belastingontduiking moet je gewoon hard aanpakken.

Welke problemen zijn er in het onderzoek naar de Panama Papers geconstateerd en hoe worden die opgelost door de voorstellen in de brief?

De leden van de VVD-fractie zijn het eens met de

voorgestelde stap om de zogenoemde inkeerregeling te schrappen. Welke gedragseffecten en gevolgen verwacht de staatssecretaris van het schrappen van de regeling? Wanneer kan de inkeerregeling worden afgeschaft? Het vervallen van de inkeerregeling zal tijdig worden gecommuniceerd. Wat wordt verstaan onder “tijdig”?

De leden van de VVD-fractie willen graag weten wat de gevolgen zijn van de voorgestelde maatregelen met betrekking tot aandelen aan toonder voor bijvoorbeeld de bezitters en uitgevers van deze aandelen aan toonder.

Hoe wijkt ons verschoningsrecht nu af van de “internationale standaard” en hoe zal dit afwijken met de voorgestelde wijziging?

Wat is de reikwijdte van de gedane voorstellen?

Als het verschoningsrecht wordt gewijzigd zoals voorgesteld, met welk doel kan dan in alle andere gevallen informatie worden gevorderd? In hoeverre zijn fishing expeditions dan ook toegestaan en in hoeverre moet er eerst een redelijk vermoeden van ontduiking zijn? De proportionaliteit van de inbreuk op de vertrouwensrelatie tussen cliënt en zijn adviseur moet gewaarborgd blijven. Waarom is hierover niets opgenomen in de brief?

Welk overleg heeft er plaatsgevonden met de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie? Wat is er uit het eventuele overleg gekomen?

Kan de staatssecretaris reageren op de brief d.d. 13 februari 2017 met inbreng van de Nederlandse Orde van Advocaten met betrekking tot het verschoningsrecht in relatie tot de brief aanpak belastingontduiking?

De leden van de VVD-fractie vinden het in principe logisch dat onherroepelijk vaststaande vergrijpboetes openbaar gemaakt worden. In hoeverre wordt hier straks nog een grens gehanteerd of worden grote en kleine boetes openbaar gemaakt? Hoe wordt hierbij rekening gehouden met de proportionaliteit van de straf? De leden van de VVD-fractie kunnen zich in dat kader voorstellen dat er wordt uitgegaan van bijvoorbeeld een minimaal boetebedrag.

Wat zijn de gevolgen van de drie maatregelen voor (goedwillende) burgers? In hoeverre worden deze hierdoor ook geraakt? In hoeverre kan er sprake zijn van dubbele belastingheffing?

De leden van de VVD-fractie vinden het goed dat bij de uitwerking van de maatregelen, waar nodig, rekening wordt gehouden met gevallen te goeder trouw, door bijvoorbeeld een tegenbewijsregeling op te nemen. In welke gevallen zou

er een tegenbewijsregeling aan de orde kunnen zijn?

De staatssecretaris stelt voor de mogelijkheden tot aansprakelijkheidsstelling te verruimen. Is het niet logisch om deze aansprakelijkheidsbepaling toch ook te beperken in de tijd? En waarom wordt er niet een tegenbewijsregeling voorgesteld?

Hoe wordt bij de informatieverplichting voor potentieel aansprakelijken voorkomen dat er te pas en te onpas informatie wordt opgevraagd? Hoe wordt gezorgd dat het gaat om een proportionele maatregel? Het lijkt te gaan om een erg ruime groep. Waarom is dat? Kan dat verduidelijkt worden? Wat wordt verstaan onder potentieel aansprakelijken?

Tot slot zijn de leden van de VVD-fractie voorstander van het Ultimate Beneficial Owner (UBO)-register, want dat is waardevol bij het opsporen van criminelen, het voorkomen van het witwassen van geld en het voorkomen van terrorismefinanciering. De leden van de VVD-fractie willen hierbij echter nogmaals benadrukken dat ze tegen een openbaar UBO-register zijn, omdat de minister van Financiën eerder heeft aangegeven dat beide mogelijkheden (openbaar en niet openbaar) geschikt zijn om witwassen en het financieren van terrorisme tegen te gaan. En omdat een openbaar register gevolgen heeft voor de privacy en dat (familie-)bedrijven daardoor vrezen voor de persoonlijke veiligheid van familieleden, vinden de leden van de VVD-fractie dat het UBO-register niet openbaar moet zijn, maar alleen toegankelijk moet zijn voor specifieke categorieën, zoals de Belastingdienst.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris.

Welke landen waarvan het voor de hand ligt dat ze worden gebruikt om belasting te ontduiken gaan de Common Reporting Standard niet implementeren,?

Onder welke voorwaarden steunt Nederland voorstel omtrent het automatisch uitwisselen van informatie?

De leden van de SP-fractie hebben vernomen dat het nultarief niet als absoluut criterium mee wordt genomen om te worden geplaatst op de lijst van non-coöperatieve jurisdicties, maar slechts als indicator die wordt meegewogen. Kan de staatssecretaris meer helderheid geven over hoe het nultarief wordt meegewogen in de criteria? Hoe wordt omgegaan met een bijna nultarief? Kan de staatssecretaris aangeven vanuit welke landen er weerstand was voor het opnemen van het nultarief in de criteria?

Kan het kabinet aangeven in hoeverre de criteria om op de lijst van non-coöperatieve jurisdicties te komen afwijken van de criteria voor de OESO-lijst van non-coöperatieve jurisdicties?

Is de staatssecretaris het met de leden van de fractie van de SP eens dat de voorwaarden waaronder landen van de lijst af kunnen komen zich niet slechts mogen richten op belastingontduiking, maar ook op het voorkomen van belastingontwijking?

Met betrekking tot het aanpakken van aandelen aan toonder zijn de leden van de SP-fractie het eens met het kabinet wanneer zij stelt dat het anoniem blijven van aandeelhouders kan leiden tot misbruik, belastingontduiking en witwassen. Deze leden vragen het kabinet te beargumenteren waarom niet wordt gekozen voor afschaffing ervan. Kan ook worden aangegeven welke landen aandelen aan toonder reeds hebben afgeschaf of nooit hebben geaccepteerd? Welke landen hebben niet gekozen voor afschaffing van aandelen aan toonder maar voor de andere optie, namelijk het mogelijk maken dat de identiteit van de aandeelhouder kan worden achterhaald? Kan worden aangegeven welk beslag het op (overheids-)organisaties legt om de identiteit te achterhalen wanneer deze alleen nog in girale vorm bestaan?

Kan worden gegarandeerd dat, wanneer de door het kabinet voorgestelde maatregelen zijn geëffectueerd, de identiteit van een aandeelhouder te allen tijde kan worden achterhaald? Zo nee, welke situatie is denkbaar waarin dat niet het geval is?

Kan het kabinet helder uiteenzetten waarom het Nederlandse verschoningsrecht te breed zou zijn, dat de reikwijdte zich slecht zou verhouden tot de internationale standaard bij de uitwisseling van gegevens op verzoek en dat de reikwijdte onduidelijk is geformuleerd?

De leden van de SP-fractie vragen het kabinet of er aanwijzingen zijn dat advocaten, door gebruik te maken van hun verschoningsrecht meewerken aan belastingontduiking, fraude of witwassen?

Kan het kabinet ook uitleggen waarom een inperking van het verschoningsrecht nodig en noodzakelijk is om het probleem op te lossen? Kan het probleem ook worden opgelost door het misbruik van het verschoningsrecht tegen te gaan? Kan het antwoord worden toegelicht?

De Nederlandse Orde van Advocaten vraagt waarom, in het geval de wet de Belastingdienst niet toelaat om gegevens rechtstreeks van de belastingplichtige te verkrijgen, het de Belastingdienst dan wel moet worden toegestaan om die informatie via de achterdeur bij de advocaat op te vragen. De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris hier een

antwoord op te geven.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de maatregelen die de staatssecretaris van Financiën voorstelt om belastingontduiking aan te pakken. De leden vinden het positief dat de staatssecretaris verdere stappen onderneemt om belastingontduiking aan te pakken. De leden hebben nog een aantal vragen over de voorgestelde maatregelen.

Er zijn al belangrijke en goede stappen gezet om met internationale samenwerking belastingontduiking maar ook belastingontwijking aan te pakken. De leden van de D66-fractie vinden het van belang dat Nederland voorop loopt en delen de mening dat belastingontduiking en -ontwijking internationaal aangepakt moeten worden. Een centraal UBO-register is opnieuw een belangrijke stap tegen belastingontwijking. Wanneer verwacht de staatssecretaris dat de uitwisseling van dit UBO-register geïmplementeerd zal worden door Nederland en andere landen? En kan de staatssecretaris toelichten hoe het uitwisselen van gegevens in zijn werk zal gaan? Verwacht de staatssecretaris dat deze gegevensuitwisseling snel geëffectueerd kan worden, aangezien Nederland de deadlines voor gegevensuitwisseling van rulings niet gehaald heeft? Kan de staatssecretaris toelichten hoe deze trajecten zich tot elkaar verhouden wat betreft uitvoering?

De leden van de D66-fractie zijn positief over het initiatief om zwarte lijsten te introduceren voor niet-coöperatieve landen. De leden vragen zich wel af of Nederland dan niet op deze lijst verschijnt omdat zij (nog) niet voldoet aan haar informatieverplichting, namelijk het uitwisselen van informatie over rulings. Kan de staatssecretaris hier een toelichting op geven?

De leden lezen dat de staatssecretaris van mening is dat het verplicht openbaar maken van belastingstructuren door financiële tussenpersonen en adviseurs het best internationaal uitgevoerd kan worden. Hoe ziet de staatssecretaris hier de rol voor Nederland? Gaat Nederland hierin het voortouw nemen of wil de staatssecretaris liever afwachten? Kan de staatssecretaris de inzet en het plan van aanpak van Nederland toelichten?

De leden van de D66-fractie constateren dat de inkeerregeling wordt afgeschaft. Ook als iemand binnen twee jaar na een verkeerde aangifte, alsnog een goede aangifte doet, kan deze persoon een boete opgelegd krijgen als het gaat om opzettelijk handelen. De leden van de D66-fractie delen de mening dat er wel sprake moet zijn van een strafverminderende omstandigheid als een belastingplichtige zelf tot inkeer komt en alsnog de juiste aangifte doet. Hoe

wordt deze omstandigheid meegenomen wat betreft strafvermindering, kan de staatssecretaris dat toelichten?

De leden constateren dat de staatssecretaris begin 2017 een consultatie wil houden van een voorstel waarmee aandeelhouders hun identiteit niet langer geheim kunnen houden. Wat is de stand van zaken rondom dit voorstel?

Dan komen de leden bij de maatregel die het verschoningsrecht aanpast. De leden onderschrijven de noodzaak tot verduidelijking en verheldering van het toepassingsbereik van het verschoningsrecht. Het verschoningsrecht is echter ook een cruciaal onderdeel van de rechtstaat. Daarom hebben de leden van de D66-fractie kritische vragen over deze maatregel. Allereerst ontvangen de leden graag een toelichting waarom dit punt besproken wordt door de staatssecretaris van Financiën en vragen zij hoe de minister van Veiligheid en Justitie hierbij betrokken is?

De leden lezen dat er een aanbeveling is gedaan door het Global Forum in 2011 om het verschoningsrecht te verduidelijken en te laten voorzien in de internationale standaard voor transparantie en de uitwisseling van informatie voor belastingdoeleinden. Kan de staatssecretaris toelichten op welk punt het verschoningsrecht niet voldoet aan deze internationale standaard? En hoe verhoudt het Nederlands verschoningsrecht zich tot dit recht in andere landen? De leden lezen in de aanbeveling van het Global Forum niet dat er een inperking van het Nederlandse verschoningsrecht nodig is, klopt dit? Of is dit noodzakelijk om aan de internationale standaard te voldoen? Kan de staatssecretaris dit toelichten?

Kan de staatssecretaris toelichten hoe het verschoningsrecht ingeperkt en gericht zou moeten worden? En kan de staatssecretaris voorbeelden geven, waaruit blijkt dat het verschoningsrecht nu te breed en ongericht is? Kan de staatssecretaris hierbij ook ingaan op de vraag of het verschoningsrecht, in de huidige vorm, überhaupt wel toepasselijk is bij belastingontwijking? Geldt het verschoningsrecht wel voor advocaten die handelen tegen de wet in, zoals met belastingontduiking het geval is? De leden ontvangen hier graag een toelichting op.

Daarnaast vragen de leden van de D66-fractie de staatssecretaris toe te lichten wat er precies bedoeld wordt met 'fiscaal' verschoningsrecht? Is er binnen het verschoningsrecht een onderscheid te maken voor fiscale zaken en op basis waarvan gebeurt dit? Kan de staatssecretaris toelichten of het ingeperkte verschoningsrecht dan ook geldt bij zaken met een fiscale component zoals bijvoorbeeld echtscheidingen of huurgeschillen?

De staatssecretaris geeft verder aan dat er mogelijk aangesloten wordt bij de Wet ter voorkoming van witwassen

en financiering van terrorisme, hoe wil de staatssecretaris dit precies doen?

De leden lezen verder dat de aansprakelijkheidsstelling wordt verruimd om de belastingschulden van de erflater te kunnen verhalen bij de erfgenamen, ook als er een schenking is gedaan tot 180 dagen voor het overlijden van de erflater. Wanneer kunnen de schulden uiterlijk verhaald worden op de erfgenamen? De leden van de D66-fractie vinden het wel van belang dat een erfgenaam niet de dupe is van de schulden van de erflater. Het kan namelijk ook zo zijn dat de erfgenaam niets afweet van de schulden, de erfenis al uitgeeft en dan opeens zelf in de problemen komt. Hoe wil de staatssecretaris dit voorkomen?

II   Reactie van de staatssecretaris